

Скарачэнні

Тут прыводзяцца толькі тыя скарачэнні і абрэвіатуры, што не вельмі часта сустракаюцца ў гістарычнай літаратуры. Такія добра вядомыя абрэвіатуры, як СССР і СС, не расшыфруюцца.

А-А — Лінія Архангельск—Астрахань

АДПУ/ДПУ — Аб'яднанае дзяржаўнае палітычнае ўпраўленне / Дзяржаўнае палітычнае ўпраўленне

АК — Армія Краёва

АУН — Арганізацыя ўкраінскіх нацыяналістаў

АУН-б — Арганізацыя ўкраінскіх нацыяналістаў пад кіраўніцтвам Сцяпана Бандэры (бандэраўцы)

АУН-м — Арганізацыя ўкраінскіх нацыяналістаў пад кіраўніцтвам Андрэя Мельніка (мельнікаўцы)

АЯВШ — Архіў інстытута «Яд Ва-Шэм», Іерусалім, Ізраіль

БГ — «Беларуская газета»

БЦР — Беларуская цэнтральная рада

БДМВАВ — Беларускі дзяржаўны музей Вялікай Айчыннай вайны

БКА/БКО — Беларуская краёвая абарона (у рускамоўных крыніцах — «Белорусская краевая оборона»)

БКС — Беларускі камітэт самапомачы

БНП — Беларуская народная партызанка

БНП — Беларуская незалежніцкая партыя

БНР — Беларуская Народная Рэспубліка

БНС/БСП — Беларуская народная самапомач / Беларуская самапомач

БП — Беларускае прадстаўніцтва

БСА — Беларуская самаахова (поўная назва: «Вольны корпус Беларускае самааховы»)

БССР — Беларуская Савецкая Сацыялістычная Рэспубліка

ДАМВ — Дзяржаўны архіў Мінскай вобласці

- ДАРБ** — Дзяржаўны архіў Рэспублікі Беларусь
- КВНР/КОНР** — «Камітэт вызвалення народаў Расіі» («Комитет освобождения народов России»)
- КДБ** — Камітэт дзяржаўнай бяспекі
- КПБ/КП(б)Б** — Камуністычная партыя (большавікоў) Беларусі
- КПЗБ** — Камуністычная партыя Заходняй Беларусі
- МДБ** — Міністэрства дзяржаўнай бяспекі
- НАРБ** — Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь
- НКУС** — Народны камісарыят унутраных спраў
- НДК** — Надзвычайная дзяржаўная камісія (поўная назва: «Надзвычайная дзяржаўная камісія па ўстанаўленні і расследаванні злачынстваў нямецка-фашысцкіх захопнікаў»)
- НЭП** — новая эканамічная палітыка
- ПА** — Партыйны архіў Інстытута гісторыі партыі пры Цэнтральным камітэце КПБ
- ПВНС** — Партыя беларускіх нацыянал-сацыялістаў
- ПСР** — Партыя сацыялістаў-рэвалюцыянераў (эсэраў)
- РАВС/РОВС** — «Рускі агульнавайсковы саюз» («Русский общевоинский союз»)
- РВНА/РОНА** — «Руская вызваленчая народная армія» («Русская освободительная народная армия»)
- РК** — райкам (раённы камітэт камуністычнай партыі)
- СБМ** — Саюз беларускай моладзі
- СНД** — Садружнасць Незалежных Дзяржаў
- ФЗВ** — фабрычна-заводская вучэльня
- ЧК** — «Чрезвычайная комиссия» (поўная назва: «Усерасійская надзвычайная камісія па барацьбе з контррэвалюцыяй, спекуляцыяй і сабатажам»), папярэдніца АДПУ, НКУС, МДБ і КДБ

- Abt.** — Abteilung (адзел)
- АОК** — Armeeoberkommando (галоўнае камандаванне арміі)
- BA** — Bundesarchiv (федэральны архіў, Германія)
- BA-MA** — Bundesarchiv-Militärarchiv (федэральны ваенны архіў, Фрайбург-ім-Брайсгаў, Германія)
- Batl.** — батальён
- BDM** — Bund deutscher Mädels (Саюз нямецкіх дзяўчат)
- BdS** — Befehlshaber der Sicherheitpolizei (камандзір паліцыі бяспекі)
- Beauftragter d. Reichsm. f. d. bes. Ostgeb. b. Kommand. General**
- Sich.-Tr. u. Befh. i. H. G. Mitte** — Beauftragter des Reichsministeriums für die besetzte Ostgebiete bei Kommandierenden General der Sicherheitstruppen und Befehlshaber in Heeresgruppe Mitte (упа-

ўнаважаны Міністэрства акупаваных усходніх абшараў пры штабе камандзіра войскаў бяспекі і камандзіра групы армій «Цэнтр»)

Bl. — Blatt (аркуш)

DAF — Deutsche Arbeiterfront (Нямецкі рабочы фронт)

DNVP — Deutsche Nationale Volkspartei (Нямецкая нацыянальная народная партыя)

DZO — Deutsche Zeitung in Ostland («Нямецкая газета “Остланда”»)

Feldgend. — Feldgendarmarie (палявая жандармерыя — ваенная паліцыя)

FHO — Fremde Heere Ost (аддзел «замежных войскаў на Усходзе»)

FK — Feldkommandatur (палявая камендатура)

GFP — Geheime Feldpolizei (таёмная палявая паліцыя)

GG — Generalgouvernement (генерал-губернатарства, акупаваная немцамі частка Польшчы)

GK — Generalkommissariat (генеральны камісарыят)

GKW — Generalkommissariat Weißruthenien (генеральны камісарыят «Беларусь»)

GPO — Generalplan Ost (генеральны план «Ост» («Усход»))

Heu — Heimatlos (без айчыны), Elternlos (без бацькоў), Unterkunftlos (без жылля)

Hiwi — Hilfswillige («хіві», «дапаможныя добраахвотнікі» — мясцовыя насельнікі, якія ў нямецкай арміі выконвалі пераважна функцыі забеспячэння і аховы)

HJ — Hitlerjugend (арганізацыя «Гітлераўская моладзь», гітлерюгенд)

Hreg. — Herausgeber (выдавец)

HSSPF — Höherer SS- und Polizeiführer (вышэйшы шэф СС і паліцыі)

HstAS — Hauptstaatsarchiv Stuttgart (Галоўны дзяржаўны архіў, Штутгарт, Германія)

Ic — афіцэр разведкі ў нямецкай арміі

IMT — International Military Tribunal (Міжнародны ваенны трыбунал для пакарання галоўных ваенных злачынцаў, Нюрнберг, 1946)

KdO — Kommandeur der Ordnungspolizei (камандзір паліцыі парадку)

KdS — Kommandeur der Sicherheitspolizei (камандзір паліцыі бяспекі)

Kdt. r. A. Geb. — Kommandatur der rückwärtigen Armeegebietes (камендатура тылу арміі)

Komp. — Kompanie (рота)

LAF — Фронт літоўскіх актывістаў

La-Führer — Landwirtschaftsführer («сельскагаспадарчы кіраўнік»)

LVF — Légion des volontaires français contre le bolchévisme (Антыбальшавіцкі французскі легіён)

MZ — Minsker Zeitung (нямецкамоўная версія «Менскай газеты», папярэдніцы «Беларускай газеты»)

- NS** — Nasjonal Samling («Нацыянальны сход», нацысцкая партыя ў Нарвегіі)
NSB — Nationaal Socialistische Beweging («Нацыянал-сацыялістычны рух», Нідэрланды)
NSV — Nationalsozialistische Volkswohlfahrt («Нацыянал-сацыялістычная народная дабрачыннасць»)
NU — Nederlandsche Unie («Нідэрландскі Саюз»)
Obkdo. — Oberkommando (галоўнае камандаванне)
OD — Ordnungsdienst («служба парадку», мясцовая дапаможная паліцыя)
OKH — Oberkommando des Heeres (галоўнае камандаванне арміі)
OKW — Oberkommando der Wehrmacht (галоўнае камандаванне вермахта)
Omi — Ostministerium («Усходняе міністэрства», афіцыйная назва — Рэйхсміністэрства акупаваных усходніх абшараў)
OSR — рапарт/справаздача аб апэратыўным становішчы
OT — Organization Todt (арганізацыя «Тодт»)
PAW — Propaganda-Abteilung Wehrmacht (аддзел прапаганды вермахта)
POB — Parti ouvrier belge (Бельгійская рабочая партыя)
Pol. — Politik (палітыка)
PPF — Parti populaire français (Французская народная партыя)
Pz. AOK — Panzerarmeeoberkommando (галоўнае камандаванне танкавай арміі)
Pz. Grenad. Brig. — Panzergrenadierbrigade (брыгада мотапяхоты)
RAD — Reichsarbeiterdienst (служба працы Рэйха)
Reg. — Regierung (урад)
Rgt./Regt./Rgm. — Regiment (полк)
RJF — Reichsjugendführer («правадыр моладзі Рэйха»)
RK — Reichskommissariat (рэйхскамісарыят)
RKO — Reichskommissariat für Ostland (рэйхскамісарыят «Остланд»)
RKU — Reichskommissariat für die Ukraine (рэйхскамісарыят «Украіна»)
RM — рэйхсмарка
RMfdbO — Reichsministerium für die besetzte Ostgebiete (гл. Omi)
RSHA — Reichssicherheitshauptamt (РСХА, Галоўнае ўпраўленне бяспекі Рэйха)
Rückw. — Rückwärtiger (тылавы)
San.-Stelle — Sanitätsstelle (санітарная частка)
Schuma — Schutzmannschaft (фармаванне дапаможнай паліцыі, «Шума»; літаральна — «ахоўная адзінка»)
SD — Sicherheitsdienst (служба бяспекі)
Sich. Div. — Sicherungsdivision (акруга бяспекі)
SSPF — SS- und Polizeiführer (шэф СС і паліцыі)
SWCA — Архіў Цэнтра Сімона Візенталя (Іерусалім, Ізраіль)
TLB — Tätigkeits- und Lagebericht (апэратыўная зводка)

V-Leute — Vertrauensleute (літаральна «давераныя асобы» — агенты нямецкіх спецслужбаў)

Waff. Gren. Div. d. SS — Waffen-Grenadier Division der SS (грэнадзёрская дывізія «Вафэн-СС»)

WJW — Weißruthenische Jugendwerk (нямецкі назоў СБМ)

WSW/BSW — Weißruthenische Selbsthilfewerk (нямецкі назоў «Беларускай самапомачы»)

ZHO — Zentralhandelsgesellschaft Ost («Цэнтральнае гандлёвае таварыства “Усход”», поўная назва — «Цэнтральнае гандлёвае таварыства “Усход” з абмежаванай адказнасцю па збыце сельскагаспадарчай прадукцыі і забеспячэнні сельскай гаспадаркі)